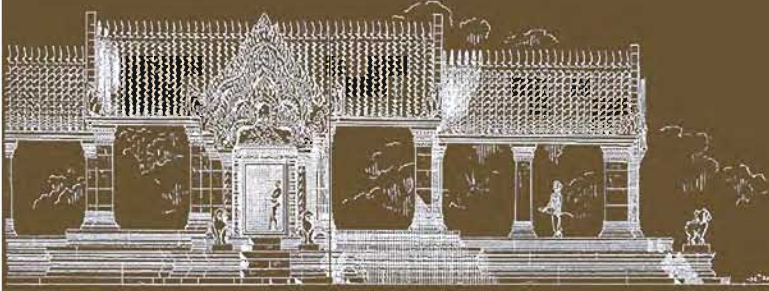

อิโคโมสไทย สนับสนุน การขึ้นทะเบียน ปราสาทพระวิหาร

ปราสาทพระวิหาร เป็นศาสนสถานในศาสนาฮินดู ลัทธิไศว-นิกาย คือ การบูชาพระอิศวรหรือพระศิวะเป็นเทพเจ้าสูงสุด สร้างตามแบบศิลปะและสถาปัตยกรรมแบบบาปวนในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ในรัชสมัยของกษัตริย์สุริยวรมันที่ ๑ และมี การก่อสร้างเพิ่มเติมโดยกษัตริย์ในสมัยต่อ ๆ มา การเลือกสรรภูมิประเทศบนยอดเขาพนมดงรัก อันเป็นที่ตั้งของปราสาทอย่างชาญฉลาด ทำให้ศาสนสถานแห่งนี้มีความงดงามและมีความยิ่งใหญ่ด้วยภูมิทัศน์สถาปัตยกรรม การวางผัง และศิลปกรรม อันดูได้จากลวดลายจำหลักและหน้าบันที่ตกแต่งและแกะสลักบนหินทราย อย่างปราณีตบรรจง ซึ่งสื่อถึงความศรัทธาอันแรงกล้าของผู้สร้างที่ถือว่าพระศิวะทรงสถิตอยู่บนยอดเขาไกรลาส ดังปรากฏในจารึกที่ถูกค้นพบบนปราสาทพระวิหารในเวลาต่อมาว่าศาสนสถานแห่งนี้ได้รับการขนานนามว่า “ศรีวิศิศวร” หรือเทพเจ้าแห่งยอดเขามุ่งรุ่งเรือง อันหมายถึง พระศิวะ ดังปรากฏลวดลายจำหลักบนหน้าบันของปราสาทประธานที่อยู่สูงสุดเป็นภาพพระศิวนาฏราชประทับบนหลังช้าง

ปราสาทพระวิหารตั้งอยู่บนยอดเขาพระวิหาร ในเทือกเขาพนมดงรักมีพื้นที่ติดต่อกับบริเวณที่ ยังมี ได้มีการปักปันเขตแดนระหว่างกัมพูชา กับประเทศไทย อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๖๕๗ เมตร รายล้อมด้วยป่าไม้อันอุดมสมบูรณ์ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาพระวิหารทางฝั่งไทย ภูมิประเทศในแถบนี้เป็นแนวดินที่ลาดเอียงไปทางทิศเหนือเข้าสู่ใจกลางที่ราบสูงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

การวางผังของกลุ่มสิ่งก่อสร้างของปราสาทพระวิหาร ประกอบด้วยทางเดินและอาคารที่สร้างในแนวแกนตามทิศเหนือ - ใต้ จากเชิงเขาในฝั่งไทยขึ้นสู่ยอดเขาในฝั่งกัมพูชาด้วยความชันประมาณ ๑๐-๑๕ องศา เป็นทางเดินที่ขนาบด้วยเสานางเรียงเป็นระยะโดยตลอด ระหว่างทางเดินจะมีอาคารและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ รวม ๘ ระดับ ประกอบด้วย บันไดทางขึ้นขนาดใหญ่ สะพานนาครโคปุระ สระสระง ระเบียงคด วิหาร บรรณาลัย และปราสาทประธานเรียงรายขึ้นไปเป็นขั้น ๆ ตามลำดับ ที่สำคัญปราสาทพระวิหารจะหันหน้าไปทางทิศเหนือซึ่งแตกต่างจากศาสนสถานขอมโบราณโดยทั่วไปที่นิยมหันหน้าไปทางทิศตะวันออก

ทั้งนี้ ยังมีปราสาทขอมอีกหลายแห่งทั้งในกัมพูชาและประเทศไทยที่หันหน้าไปทิศทางอื่นด้วยเหตุผลที่ แตกต่างกัน สำหรับปราสาทพระวิหารนั้นเป็น ด้วยเหตุผลดังนี้

ประการแรก น่าจะเป็นการให้ความสำคัญหรือการมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างอาณาจักรหรือชุมชนโบราณของคนหลายเผ่าพันธุ์ทางทิศเหนือในเขตอีสานของไทยหรือที่ราบสูงโคราช ดังที่ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดซ์ นักโบราณคดีชาวฝรั่งเศส เคยให้ความเห็นไว้ว่า ปราสาทแห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางและที่เคารพสักการะของชุมชนในละแวกดินแดนเขมรสูงในฝั่งไทย

ประการที่สอง จากลักษณะของสภาพทางภูมิศาสตร์ของภูเขาที่ลาดเอียงจากทางด้านทิศเหนือ ไหลระดับสูงขึ้นไป และไปจบที่ชะง่อนผูด้านบนสุดซึ่งเป็นที่ตั้งของปราสาทประธานทางด้านทิศใต้ จึงต้องวางแนวแกนการเข้าถึงปราสาทจากทางทิศเหนือ จากความลาดเอียงของพื้นที่เขาพระวิหารนี้เองทำให้น้ำจากบนเขาพระวิหารทั้งหมด จะไหลลงสู่เฉพาะทางทิศเหนือ ซึ่งเป็นเขตประเทศไทย ไหลตามห้วยตาปลิงสู่สระตุรวา ก่อนจะไหลต่อไปสู่ชุมชนบ้านภูมิซรอลในปัจจุบัน ซึ่งจากข้อมูลทางโบราณคดีพบว่า ในบริเวณใกล้เคียงเป็นที่ตั้งของชุมชนโบราณร่วมสมัยกับปราสาทพระวิหารอีกด้วย ย้ำถึงความสัมพันธ์ในเหตุผลประการแรก

จากลักษณะทางภูมิประเทศ การเลือกทำเลที่ตั้งของศาสนสถาน หลักฐานของการจัดการน้ำซึ่งมีความสำคัญทั้งในเรื่องของการสร้างเทวาลัยและการใช้ประโยชน์ของประชาชน ได้แสดงถึงความผูกพันอย่างใกล้ชิดระหว่างปราสาทพระวิหารและชุมชนที่มีมาแต่เดิม และปรากฏอยู่จนถึงปัจจุบัน

ปราสาทพระวิหารจึงนับเป็นแหล่งมรดกทางด้านวัฒนธรรมของมนุษยชาติ เป็นแหล่งรวมความรู้ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ภาษาและจารึกที่สำคัญยิ่ง ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์และรักษาไว้

แต่เดิมปราสาทพระวิหารอยู่ ในเขตการปกครองของประเทศไทยขึ้นอยู่กับบ้านภูมิซรอล ตำบลบึงมะลู อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยพระเจ้านองค์ยาเรอกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ ทรงเป็นผู้ค้นพบปราสาทแห่งนี้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๒ (ค.ศ. ๑๘๙๙) จึงได้จารึก ร.ศ. และพระนามไว้ที่บริเวณชะง่อนผาเป็ยตาชื่อว่า “๑๑๘ สรรพสิทธิ”

NORD →

0 50 100 150 200 m